

חלה משלחו

שאלו את רבי אליעזר, מה הדין אם חלה מי שזמנו אותו לשלח את השעיר, האם ניתן לשלח את השעיר ביד אחר, [או שאין לעשות כן, כי נאמר "וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי", כלומר מזומן, ללמד שאין לשלח אלא ביד מי שמזומן לכך].

ואף שידע רבי אליעזר תשובה לשאלה זו, מאחר שלא שמע זאת מרבו, לא רצה להשיב, ולפיכך ענה, אהא בשלום אני ואתם, כלומר, מה לכם לשאול על זאת, לא אני ולא אתם נזקק לשלחו.

אמנם חכמים אמרו, שאם חלה המשלח משלחים את השעיר ביד אחר.

דחפו ולא מת

שאלו את רבי אליעזר, מה הדין אם המשלח דחף את השעיר מצוק ולא מת האם צריך לרדת אחריו ולהמיתו או בכך שדחפו נתקיימה המצווה.

ואף שידע רבי אליעזר תשובה לשאלה זו, מאחר שלא שמע זאת מרבו, לא רצה להשיב, ולפיכך ענה, "בן יאבדו כל אויביך ה'" (שופטים ה' ל"א).

אמנם חכמים אמרו, שאם לא מת השעיר על ידי דחיפתו מהצוק, על המשלח לרדת אחריו ולהמיתו.

פלוני מהו לחייב העולם הבא

שאלו את רבי אליעזר, על פלוני [=אדם מסוים] האם יזכה לעולם הבא.

ואף שידע רבי אליעזר תשובה לשאלה זו, מאחר שלא שמע זאת מרבו, לא רצה להשיב, ולפיכך ענה, לא שאלתם אותי אלא על פלוני [=אדם אחר ממה ששאלו אותו].

לפירוש ראשון של רש"י – השואלים שאלו אותו על אדם מסוים שהיה ידוע להם, מה מעשיו בעיני רבי אליעזר, האם טובים הם, ויזכה לעולם הבא, או רעים הם. ולא רצה להשיב, ולפיכך אמר, שמא שאלתם על אבשלום.

לפירוש שני של רש"י – השואלים שאלו אותו על שלמה בן דוד, שנאמר בו "וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה הָרַע בְּעֵינֵי ה' וְלֹא מְלֵא אַחֲרֵי ה' כְּדָוִד אָבִיו" (מלכים א' י"א ו') האם יזכה לעולם הבא, [וביאריו התוסי' שאלתם, האם האמת כדברי רבי יונתן, שאמר, כל האומר שלמה חטא אינו אלא טועה, שנאמר "וְלֹא הָיָה לָבְבוּ שְׁלֹם עִם ה' אֶלְקָיו כְּלָבֵב דָּוִד אָבִיו" (מלכים א' י"א ד')]